

[Gustav Pedersen.]

tioner mere på afstand? Vi har fået en bedre høst, og vi har gennem Marshallhjælpen fået en lettelse i den håbløse dollarsituation, vi var kommet i. Disse to ting har gjort det muligt at lette nogle af de hårdeste restriktioner, men de har ikke skabt en helt ny situation for vort land. Eller er verden udenom os bleven sådan, at vi ikke længere behøver handelsaftaler for at formidle den omsætning, der skal give os de tilførsler, vi ikke kan undvære? Det er ikke så mange uger siden vi forhandlede med England om handelsaftalen. Var det sådan, at vi kunne have meddelt England, at vi ikke havde noget at forhandle om, eller kan sige til de lande, vi forhandler eller skal forhandle med, at handelsaftaler ikke har interesse for Danmark? Jeg har ikke hørt ansvarlige ledere af landbrugets organisationer påstå noget sådant. Skal vi imidlertid have handelsaftaler, må vi også have midler til at få dem efterlevet, og det kan nu engang ikke ske uden statsindgreb. Det er dog ikke blot et spørgsmål om overholdelse af handelsaftaler.

Der er langt igen, inden vi kan sige, at der er råstoffer nok til den nødvendige produktion, dels til landets eget forbrug og dels til de industrielle eksportvarer, der ikke er mindre nødvendige i vort handelssamkvem. Mig bekendt er der ingen, som indtil dette øjeblik har givet garanti for, at fri import uden handelsaftaler kan sikre byggeriet tilstrækkeligt af det, der skal bruges. Nu er vi begyndt gennem et energisk arbejde og gennem en virkelig følelig indsats fra ministeren for byggeri og boligvæsen at få orden i byggeriet, og så har vi vel lov til at spørge, om det nu er meningen, at vi skal have kaos igen, d. v. s., om det ikke skal være muligt at få de nødvendige råstoffer frem, fordi vi ikke vil anvende de dertil nødvendige midler. Vi har foreløbig erfaring nok for, at det ikke er noget, der går af sig selv.

Der tales iøvrigt så ofte om, at erhvervslivet ønsker ubegrænset frihed og ethvert statsindgreb fjernet. Det praktiske liv viser ofte noget helt andet, hvad jeg senere skal gøre en bemærkning om. Jeg tillader mig iøvrigt at tvivle om, at industrien, som jo også hører til erhvervslivet, ville anse det for at være en god tilstand, at hovedpar-

ten af landets valuta blev anvendt på en sådan måde, at industrien ikke kunne få de nødvendige råstoffer. Det ville nemlig ikke være nogen usandsynlig situation, hvis man virkelig overlod det hele til at passe sig selv.

Det er jo ingen hemmelighed, at det stadigvæk er de livsvigtige råstoffer, som er den vanskelige vare at få fat på på verdensmarkedet, medens der er temmelig godt udbud af færdigvarer på visse områder og ikke mindst på områder, hvor det ikke er strengt nødvendige ting, det drejer sig om. Vi må derfor se i øjnene, at den fuldkomne frigivelse af importretten med vor endnu stadig vanskelige valutastilling og med den endnu ret store likviditet hos os selv vil medføre en forskydning af vor import fra de nødvendige råstoffer, halvfabrikata og maskiner til mere eller mindre uønskede færdigvarer. Selv om der aldrig blev enighed om, hvor meget der blev importeret forkert i den periode, sterlingimporten blev givet fri under den forrige og næstforrige regering, er antagelig de sagkyndige enige om, at eksperimentet ikke bør gentages, så længe situationen er så alvorlig, som den fortsat er. Man har iøvrigt ofte indtrykket af, at den såkaldte trang til konkurrence hos erhvervene meget mere er en agitationskliché end et virkeligt ønske.

Jeg skal ikke remse op, hvad der selv i disse år har været sat ind fra erhvervenes side for at hindre konkurrencen, men jeg tør i hvert fald gøre opmærksom på, at når der i perioder, hvor man fra alle sider var enig om, at der var altfor lidt plads for konkurrencen, alligevel indenfor omfattende erhvervsområder søgte at fjerne den, giver det ikke de allerlyseste udsigter for tiden, der kommer.

Kampen for at beherske et marked ligger jo i selve forretningslivets natur, og jo mere uoverskuelige markederne bliver, d. v. s. jo større usikkerheden, der kommer til at knytte sig til masseproduktionen, bliver desto stærkere vokser bestræbelserne for at blive herre over markedet. Vi kan prøve på at beskytte befolkningen gennem trustlovgivningen, som jo iøvrigt også er statsindgreb og dokumentation for, at man ikke tør overlade alting til det frie erhvervsliv, end ikke fra venstres side, men vi kan ikke hindre, at disse bestræbelser for at fjerne konkurrencen vil vokse endda med stigende styr-